

Klimatilpasning er også et spørgsmål om generations retfærdighed

Klimaforandringerne mærkes allerede i Danmark gennem stormfloder, skybrud, stigende grundvand og andre ekstreme vejrhændelser, som presser byer, natur og kritisk infrastruktur. Klimatilpasning handler derfor ikke kun om tekniske løsninger, men om at sikre samfundets funktioner, økonomi og tryghed i et klima, der forandrer sig hurtigt.

Klimatilpasning kræver handling nu. Tiden er knap, og hvis vi venter, bliver handlerummet mindre og løsningerne dyrere og mere konfliktfyldte. Det betyder, at vi må træffe svære valg her og nu, som kræver fælles prioritering og tydelige nationale principper.

For unge er klimatilpasning et helt centralt spørgsmål, fordi det er os, der i stigende grad skal leve med konsekvenserne af de beslutninger, der træffes i dag. Samtidig har unge ofte mindre økonomisk råderum og ejerskab, men er afhængige af, at boligmarked, infrastruktur og natur fungerer. Klimatilpasning handler derfor også om at skabe et robust og retfærdigt samfund for kommende generationer.

Ungeklimarådets Klimatilpasnings budskaber

1 Stop med at opbygge ny risiko

Vi anbefaler, at der indføres nationale minimumskrav, som begrænser nybyggeri i områder med høj klimarisiko. De beslutninger, der træffes i dag, låser fremtidige muligheder i mange år frem. Derfor er det afgørende at undgå, at vi fortsætter med at placere boliger og infrastruktur i områder, hvor risikoen allerede er kendt. Den mest ansvarlige klimatilpasning er at forhindre, at problemerne vokser, i stedet for kun at forsøge at reparere dem senere.

2 Gør boligmarkedet og finanssektoren til en del af løsningen

Klimarisici bliver i stigende grad prissat gennem boligmarkedet, forsikringer og finansielle vurderinger. Hvis risikoen ikke håndteres aktivt, vil markedet selv begynde at afspejle den gennem lavere ejendomsværdier og højere forsikringspriser. Det skaber et stærkt incitament til handling, men der er også en risiko for, at beslutninger bliver for kortsigtede og ensidigt økonomiske. Derfor er der behov for tydelige rammer, så markedets logik understøtter langsigtet samfundsnytte og ikke forstærker ulighed eller usikkerhed.

3 Styrk generations retfærdighed og fælles prioritering

Klimatilpasning handler om, hvordan vi fordeler ansvar og konsekvenser mellem generationer. Uden klare principper risikerer unge at arve både øgede klimarisici og regningen for tilpasning uden reel indflydelse på beslutningerne. Derfor er der behov for fælles prioriteringer, så klimatilpasning ikke bliver et tilfældigt resultat af lokale beslutninger og kortsigtede hensyn, men en bevidst samfundsmæssig indsats.

4 Gør staten til tydelig retningsgiver

I dag er rollefordelingen uklar. Kommuner arbejder ofte i korte politiske cykler, hvilket gør det svært at sikre langsigtede investeringer og sammenhængende løsninger. Der er derfor behov for et stærkere nationalt ejerskab, hvor staten sætter tydelige rammer, minimumskrav og principper for klimatilpasning. Det gælder blandt andet i kystbeskyttelse, hvor beslutninger ofte er komplekse og strækker sig over mange årtier. En mere koordineret national indsats kan sikre større sammenhæng og retning.

Ungeklimarådets Klimatilpasnings budskaber

5

Gør naturen til en aktiv del af løsningen

Naturbaserede løsninger bør i højere grad være udgangspunktet i klimatilpasning, fordi naturen både kan tilbageholde vand, skabe fleksible løsninger og samtidig styrke biodiversiteten. Samtidig skal man tage højde for, at naturen bevæger sig, og at der opstår pres mellem byudvikling, hav og natur, som for eksempel i kystområder. Klimatilpasning kræver derfor mere plads og i nogle tilfælde løsninger uden for byerne, for eksempel i oplande, hvor vand kan håndteres tidligere i systemet.

6

Skab bedre beslutninger gennem data og fremtidstænkning

Der mangler i dag et sammenhængende datagrundlag for klimatilpasning. Data er spredt, og det gør det svært at skabe overblik og sammenligne løsninger. Der er behov for et stærkere nationalt monitoreringssetup og mere gennemsigtighed i både mål og indsatser. Samtidig bør beslutninger i højere grad baseres på fremtidsscenerier, der også viser konsekvenserne af ikke at handle. Det er nødvendigt for at undgå kortsigtede beslutninger, der låser samfundet fast.

7

Gør klimatilpasning til et spørgsmål om fælles ansvar

Klimatilpasning er præget af markedsfejl og er ikke et klassisk offentligt gode. Derfor kan markedet ikke alene løse udfordringerne. Samtidig er der et grundlæggende dilemma mellem individuelt ansvar og kollektiv finansiering. Nogle borgere ønsker selv at tage risikoen, mens andre forventer offentlig beskyttelse. Derfor er der behov for tydelige principper for, hvornår samfundet betaler, og hvornår ansvaret ligger hos den enkelte borger.

8

Styrk borgerinddragelse og forventningsafstemning

Klimatilpasning kræver svære beslutninger, og borgernes præferencer er ikke ens. Derfor er det vigtigt at afklare tidligt, hvordan og hvornår borgere inddrages. Særligt i situationer hvor der kan blive tale om tilbagetrækning eller flytning, er der behov for klare processer og en tydelig helhedsforståelse. Modstand opstår ofte, når konsekvenserne ikke er gjort konkrete. Bedre inddragelse kan derfor styrke både legitimitet og beslutningskvalitet.